

ПО 06 Теорія дизайну

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В2 Дизайн
Освітня програма	Дизайн
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	1 курс, весняний семестр - очна (денна)
Обсяг дисципліни	4 кредити ЕКТС/120 год. (лекції – 26 год., практикуми – 26 год., СРС – 68 год.)
Семестровий контроль	залік
Розклад занять	roz.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу	к.т.н., доцент кафедри ТПВ, Васильківська Олена Іванівна, vas.ilonka7@gmail.com к.т.н., доцент кафедри ТПВ, Хмілярчук Ольга Іларіонівна, oilar@ukr.net
Розміщення курсу	https://do.ipi.ua/course/view.php?id=8373

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Теорія дизайну» є базовою навчальною дисципліною, вивчення якої спрямоване на формування компетенцій у здобувачів вищої освіти, пов'язаних з розумінням теоретичних основ дизайну в культурно-мистецькому контексті та ознайомлення з теоретичними та практичними основами процесу проектування дизайн-об'єктів.

Метою дисципліни є ознайомлення здобувачів з загальнотеоретичними основами дизайну, його базовими теоретичними положеннями, термінологічним апаратом та типологією дизайну; формування у здобувачів розуміння сучасних тенденцій в дизайн-діяльності вітчизняних та зарубіжних практик; подальший розвиток системи знань, що дозволить фахово вирішувати проектні завдання в дизайнерській діяльності.

Предмет дисципліни — теоретичні засади проектної діяльності в галузі дизайну, етапи процесу проектування об'єктів дизайну з урахуванням їхньої специфіки.

В результаті опанування навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати наступні результати:

знання: періодизації історії світового дизайну, теоретичних концепцій зарубіжного та українського дизайну, основних положень теорії й практики дизайну, базового термінологічного апарату процесу розробки дизайн-проекта, типології об'єктів дизайну, системи цілей, методів та засобів дизайнерської діяльності;

вміння: вибудовувати поетапний процес дизайну; дотримуватись принципів етапності та послідовності в проектуванні дизайн-об'єктів, застосовувати основні процедури дизайну: пошук, систематизацію, аналіз, синтез, оцінку; формувати проектну концепцію в процесі розробки проектного рішення, володіти методами й прийомами формалізації та стилізації форми;

навички: визначення проблеми передпроектного аналізу, творчого застосування методів та методик дизайнерського пошуку, аналізу аналогів і прототипів, дотримання етапів виконання проектної розробки, виконання розробки за заданою темою та завданнями проектування.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 01 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 07 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 09 Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства, на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 02 Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну..

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 07 Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.

ПРН 12 Дотримуватися стандартів проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну у професійній діяльності.

ПРН 16 Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.

ПРН 18 Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів дизайну.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення цієї дисципліни необхідне засвоєння наступних дисциплін: «Історія мистецтва та дизайну. Частина 1. Історія мистецтва», «Художнє формотворення», «Колір та кольоровідтворення», «Аналітичний рисунок», «Живопис».

Дисципліна забезпечує подальше вивчення професійних дисциплін: «Історія мистецтва та дизайну. Частина 2. Історія дизайну», «Живопис», «Основи композиції», «Дизайн та конструювання поліграфічної продукції. Частина 1. Дизайн та конструювання акцидентної продукції», «Дизайн та конструювання поліграфічної продукції. Частина 3. Дизайн та конструювання паковань і етикеток», «Дизайн та конструювання поліграфічної продукції. Частина 2. Дизайн та конструювання друкованої книги», «Дизайн та конструювання поліграфічної продукції. Частина 4. Дизайн та технології виробництва реклами», «Дизайн та конструювання поліграфічної продукції. Курсова робота», «Основи реклами», «Візуалізація дизайн-проектів», а також проходження виробничої і переддипломної практик та виконання дипломного проектування.

3. Зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади дизайнерської діяльності.

РОЗДІЛ 2. Етапи проектування. Підготовчий етап передпроектних досліджень.

РОЗДІЛ 3. Пошуковий етап формування концепції та визначення складових проекту.

РОЗДІЛ 4. Етап підготовки до реалізації проекту.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література:

1. Андрущенко Т. І., Дробот І. І., Легенький Ю. Г. Дизайн : посіб. для ВНЗ III та IV рівня акредитації зі спец. «Дизайн». Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 703 с.
2. Олійник О. П. Теорії та концепції дизайну: навчальний посібник. Київ: НАУ, 2020. 256 с.
3. Даниленко В.Я. Основи дизайну: підручник. – Харків: ХДАДМ, 2003. – 320 с.
4. Олійник О. Теорії та концепції дизайну. Видавництво Олді-Плюс. 2020. 256 с.
5. Коновалова О. В. Історія та теорія дизайну : навч. посіб. Київ : ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 112 с.
6. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури ХХ століття (національний та глобалізаційний аспекти) : дис... д-ра мистецтвознавства: 05.01.03. Львів : Львівська національна академія мистецтв, 2006. 375 с.
7. Наталя Удріс-Бородавко. Графічний дизайн з українським обличчям. К.: ArtHuss, 2024. 208 с.
8. Алекс В. Вайт. Основи графічного дизайну. Київ: ArtHuss, 2023. 232 с.
9. Имтен Й. Наука дизайна та формы. Вступный курс, який я викладаю в Баугази та інших школах. Пер. із нім. С. Святенко. Київ: ArtHuss, 2021. 136 с.
- 10.Йоганнес Имтен. Элементы образотворческого искусства: Навчальне видання щоденника. К.: ArtHuss, 2024. 168 с.

11. Чупріна Н.В. Сучасні технології дизайн-діяльності: навч. посіб. Київ: КНУТД, 2017. 416с. https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/8567/2/20171018_101_0079.pdf
12. David A. Lauer, Stephen Pentak Design Basics, Seventh Edition/ Lauer/Pentak – The Ohio State University, Thomson Higher Education, Boston, USA, 2008, 308 с.

Допоміжна література:

1. Куценко М. Я. Основи графічного дизайну : підручник. Київ : Кондор, 2006. 492 с.
2. Імтен Йоганес. Мистецтво кольору: Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва/ Й. Імтен. Переклад з німецької – Київ: ArtHuss, 2022. – 98 с.
3. Кирилова А. В., Шандренко О. М. Біонічний дизайн в контексті сучасних наукових досліджень. Вісник КНУКіМ : зб. наук. праць. Київ : КНУКіМ, 2014. № 30. С. 124-129.
4. Емброуз Г. Основи. Графічний дизайн 01: підхід і мова : пер. з англ. Київ : ArtHuss. 2019. 191 с.
5. Еллен Лаптон, Дженніфер Коул Філліпс. Основи. Графічний дизайн 04: Нові основи. К.: ArtHuss, 2024. 262с.
6. Норман Д. Дизайн для кращого світу. Значущий, стійкий, орієнтований на людство. Київ: ArtHuss, 2024. 376 с.
7. Норман Д. Дизайн звичних речей. Пер. з англ. М. Бакалова. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2023. 320 с.
8. Amy Dempsey Styles, Schools and Movements, Publish by Thames&Hudson Ltd, London, 2008, 306 с.
9. Heller and Seymour Chwast. Graphic Style: From Victorian to Post-Modern, 2019. 296 с.
10. Timothy O'Donnell Sketchbook: conceptual drawings from the world's most influential designers and creatives / Timothy O'Donnel, 2009, 2011 by Rockport Publishers, Inc., 192 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Основні методи навчання для лекційних занять — пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний — одержання знань з електронних презентацій, навчально-методичної літератури, сприйняття та осмислення наведеної інформації, фактів, оцінок, висновків. Поряд з тим використовується наочний метод, де джерелом знань є презентації наочних прикладів опрацювання інформації, демонстрація відеороликів. Також при виконанні окремих практичних завдань застосовується репродуктивний метод, тобто завдання виконуються за рекомендаціями на прикладах для засвоєння і відтворення засвоюваних знань. Зазначені вище методи разом сприяють формуванню знань, навичок і вмінь у студентів, формують основні розумові операції — аналіз, синтез, узагальнення; методи орієнтовані на пробудження інтересу, пізнавальної потреби, актуалізації базових знань, необхідних умінь і навичок; на вивчення нового матеріалу; на конкретизацію та поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного. Під час навчання та для оперативної взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації для лекційних занять). Рівень опанування матеріалу визначається викладачем за результатами захисту кожної практичної роботи, лабораторної та самостійної (творчої) роботи.

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ ТА ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ПИТАНЬ

РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади дизайнерської діяльності.

Тема 1.1. Вступ. Предмет і завдання дисципліни. Функції й специфіка дизайну, основні поняття та категорії в дизайні. Методи та засоби формування дизайн-мислення.

Тема 1.2 Періодизації історії виникнення та розвитку світового дизайну. Поняття художнього стилю, його напрями, течії, школи. Основні стилі дизайну.

Тема 1.3 Типологія дизайну. Промисловий дизайн, дизайн середовища, графічний дизайн як особливий вид дизайну. Новітні напрями дизайну. Сучасні тенденції в дизайн-діяльності зарубіжних та українських практик.

РОЗДІЛ 2. Етапи проектування. Підготовчий етап передпроектних досліджень.

Тема 2.1. Методи та специфіка роботи дизайнера. Основні етапи процесу проектування об'єктів дизайну з урахуванням їхньої специфіки. Принципи організації, постійні та змінні складові. «Фундаментальний метод» проведення передпроектного дослідження в дизайні.

Тема 2.2. Аналізу передпроектної ситуації в дизайнерській діяльності. Проектна інформація, її класифікація та призначення. Розгляд серійних дизайн-об'єктів в сучасному культурному контексті: аналіз аналогів, визначення точок паритету і диференціації. Технічне завдання, креативний бриф. Принципи та засоби формування концепції проекту.

РОЗДІЛ 3. Пошуковий етап формування концепції та визначення складових проекту.

Тема 3.1. Постановка завдань креативного процесу. Характеристика основних евристичних методів проектної діяльності. Художні засоби генерації образу у дизайні серійних графічних дизайн-об'єктів. Образ-Асоціації-Емоції, метод «Дерева асоціацій».

Тема 3.2. Загальні принципи художньої-образної мови дизайну. Вербальна та авербальна складові проекту. Графічна мова серії дизайн-об'єктів як засіб актуалізації художньо-культурних контекстів. Основи проектної графіки.

Тема 3.3. Основи семіотики, знакові системи як засоби візуалізації змісту. Принципи формування знаково-символьних об'єктів.

Тема 3.4. Вербальна складова: шрифтове вирішення проекту. Основи шрифтової графіки. Види та призначення шрифтів.

Тема 3.5. Стиль і стилізація у візуальній комунікації. Реалізація індивідуального авторського стилю.

Тема 3.6. Колірне вирішення проекту в дизайні. Колір як універсально-конструктивний засіб візуального повідомлення.

РОЗДІЛ 4. Етап підготовки до реалізації проекту.

Тема 4.1. Завершальна стадія проектного процесу. Аналіз результатів проектування та формування висновків і дизайнерських пропозицій. Впровадження результатів завершених розробок в сучасному проектуванні.

ПРАКТИКУМИ

ПР 1. Етапи виконання проектної розробки.

Ознайомлення з основними етапами дизайн-проектування. Постановка завдання творчих проектів на основі біонічних принципів формоутворення. Визначення індивідуальних об'єктів проектування згідно теми завдання.

ПР 2. Формування вихідних даних до творчого проекту.

Ознайомлення з методами виконання попереднього аналізу (дослідження аналогів та прототипів). Розробка «Дерева асоціацій». Формування мудборду (moodboard, візуальної дошки для збору ідей та стилістики проекту).

ПР 3. Основи проектної графіки (авербальна складова, графічні мови проекту).

Ознайомлення з методами та засобами виконання пошукових робіт. Розгляд варіантів скетчингу, оперативного рисунку. Виконання серії пошукових ескізів біонічних структур із застосуванням різних графічних технік.

ПР 4. Основи шрифтової графіки (вербальна складова проекту).

Архітектоніка літери. Побудова графеми, декоративної поліграми.

ПР 5. Методи стилізації в дизайні.

Ознайомлення з принципами й методами стилізації в дизайні. Виконання стилізації біонічних форм відповідно теми завдання творчих проектів.

ПР 6. Розробка варіантів художньо-конструкторської пропозиції.

Формування знакових структур на основі результатів виконання попередніх завдань. Розробка біонічних мотивів та виконання патерну.

6. Самостійна робота студента

Для ефективного засвоєння матеріалу студенти виконують такі види самостійної роботи: підготовка до аудиторних занять (з аналізом лекційного матеріалу); виконання практикумів; підготовка до заліку.

Студенти самостійно поглиблюють теоретичні знання за тематикою лекційного матеріалу, а також в межах самостійної роботи доопрацьовують завдання практикумів, що розпочаті під час аудиторних заняттях.

Теоретичний матеріал	СРС
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади дизайнерської діяльності.	2
РОЗДІЛ 2. Етапи проектування. Підготовчий етап передпроектних досліджень.	2
РОЗДІЛ 3. Пошуковий етап формування концепції та визначення складових проекту.	2
РОЗДІЛ 4. Етап підготовки до реалізації проекту.	2
Всього годин СРС на вивчення теоретичного матеріалу	8

Практикуми	
ПР 1. Етапи виконання проєктної розробки.	4
ПР 2. Формування вихідних даних до творчого проєкту.	8
ПР 3. Основи проєктної графіки (авербальна складова, графічні мови проєкту).	10
ПР 4. Основи шрифтової графіки (вербальна складова проєкту).	10
ПР 5. Методи стилізації в дизайні.	16
ПР 6. Розробка варіантів художньо-конструкторської пропозиції.	6
Всього годин СРС на на опрацювання практичного матеріалу	54
Підготовка до заліку	6
Всього годин СРС	68

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування лекцій, лабораторних та практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання лабораторних робіт та тематичних завдань.

Усі практичні (творчі) роботи виконуються студентом самостійно.

У разі виявлення схожості робіт з чужими розробками та презентування студентом їх як власних буде вважатися порушенням академічної доброчесності (плагіатом), роботи студенту не зараховуються.

Студенту можуть бути нараховані заохочувальні бали (до 10 балів) за оригінальний підхід та використання нестандартних прийомів при виконанні практичних (творчих) робіт.

Усі перескладання здійснюються відповідно до регламенту затвердженого у КПІ ім. Ігоря Сікорського.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання результатів навчання виконується згідно «Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського».

Поточний контроль: перегляд практичних і самостійних (творчих) робіт з обговоренням та оцінюванням здійснюється на всіх етапах практичних занять, що проводяться в аудиторіях. Результати поточного контролю заносяться викладачем у модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу.

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. Результати календарного контролю заносяться у модуль «Календарний контроль» Електронного кампусу

Семестровий контроль: залік.

Оцінювання практикумів та поточних контрольних робіт

№ роботи	Максимальна кількість балів (виконання та захист)	№ роботи	Максимальна кількість балів (виконання та захист)
ПР 1	6	ПР 4	20
ПР 2	20	ПР 5	20
ПР 3	20	ПР 6	14
1 календарний контроль (7 тиждів навчання)	Виконання та захист ПР1-ПР3, мінімум 27 балів		
2 календарний контроль (13 тиждів навчання)	Виконання та захист ПР4-ПР5, мінімум 24 бали		
Сума балів за семестр		100	

Умови допуску до семестрового контролю: виконання всіх практикумів (творчих) завдань.

На останньому за розкладом занятті в семестрі викладач проводить семестровий контроль, під час якого студентами презентуються всі виконані практичні (творчі) завдання, оформлені належним чином. Поточні пошукові ескізи варіантів вирішення завдань надаються також.

Критерії оцінювання робіт:

- відповідність виконаної роботи темі та умовам завдання;
- вміння komponувати складові композиції;
- якість графічної подачі, охайність виконання;
- оригінальність художньо-образного рішення.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти регулюється «Положенням про визнання в КПІ ім. І. Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті» (<https://osvita.kpi.ua/node/179>), згідно з яким визнання результатів навчання проводиться, як правило, до початку семестру. Освітній компонент може бути зарахований частково за результатами подання документів (сертифікатів) про проходження професійних курсів/тренінгів, онлайн освіти тощо за тематикою освітнього компонента.

Опис матеріально-технічного та інформаційного забезпечення дисципліни

Дисципліна повністю забезпечена лекційними аудиторіями з сучасною технікою для проведення як лекцій у формі презентацій, так і практичних занять.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом, к.т.н., доцентом, Васильківською Оленою Іванівною,
к.т.н., доцентом, Хмілярчук Ольгою Іларіонівною,

Ухвалено: кафедрою ТПВ (протокол № 17 від 25.06.2025 р.)

Погоджено: Методичною комісією ВІГІ, протокол № 12 від 30.06. 2025 р.

Си́лабус зі змінами

Ухвалено: кафедрою ТЛВ, протокол № 2 від 10.09.2025 р.

Погоджено: Методичною радою ВПІ протокол № 1 від 03.10.2025 р.